MGA TULA AT

TILAMSIK

NG DIWA

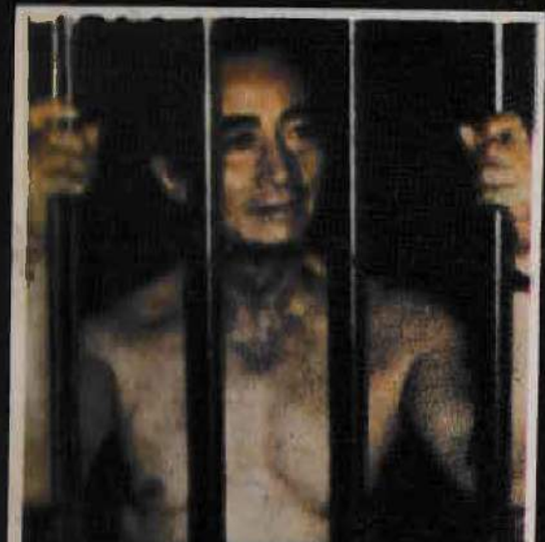

ni
FRANCISCO SOC RODRIGO

00000405 - N

MGA TULA AT TILAMSIK NG DIWA

ni

FRANCISCO SOC RODRIGO

899.211
R61
1985
[aklat 1]
c.2

Copyright © 1985
By
Francisco Soc Rodrigo

PAGHAHANDOG

Kay Meding –
Kasuyo't kabiyak;
Katuwang sa hirap;
Kasalo sa galak;
Kaisa sa lahat.

PAMBUNGAD NA SALITA

Kung may isang biyayang naidulot sa akin ang ley marsyal at diktadura ni Pangulong Marcos, iyan ang pagsulat ko ng mga tula.

Noong bago nag-ley marsyal, ang tangi kong karanasan sa pagsulat ng tula ay ang pagkasalin ko, sa tulang Pilipino, sa dulang "Cyrano de Bergerac", ni Edmund Rostand. Ginawa ko ito para sa Dramatic Philippines, noong 1944.

Ang una kong tulang orihinal ay sinulat ko sa loob ng piitan sa MSU Fort Bonifacio. Ito ang "Balintunang Kapalaran", na inihandog ko kay Ninoy Aquino, na kasama ko noon sa piitan, para sa kanyang ika-40 kapanganakan noong 27 Nobyembre 1972.

Nagustuhan ni Ninoy ang nasabing tula. Ipinayo niyang ipagpatuloy ko ang pagsulat nito.

Nang ako'y pinakawalan noong 4 Disyembre 1972, sinimulan ko ang pagsulat ng mga tulang makabayan. Inilarawan ko ang kasawian at kaapihang dulot sa Bayan ng Batas Militar.

Nagsilbing uliran ko si Balagtas, na gumamit ng tula – ang kanyang "Florante at Laura" – upang ilahad ang kasawian ng Bayan noong panahon ng Kastila.

Simula noong Enero 1973, sinulat ko ang "Ang Punong Kawayan", "Ganito na Lang Ba?", at iba pang mga tulang katamtaman ang haba. Namudmod ako, bagama't bawal, ng mga kopya (mimeograph) nito.

Noong Setyembre 1975, natapos kong sulatin ang aking unang mahabang tulang pangkasaysayan – ang "PASYON AT KAMATAYAN NG ATING KALAYAAN" (453 estropa). Sumunod ang "TUMBALIK" (201 estropa), noong Marso 1976; at "TUMBALIK, BILANG 2" (255 estropa), noong Agosto 1976.

Sumulat din ako ng isang mahabang tulang pangrelihiyon, "SI KRISTO AY REBELDE" (137 estropa), noong Disyembre 1976.

Ang mga tulang ito ay naipalimbag ko nang lihim. Namudmod ako ng libu-libong mga kopya.

Ang mga ito'y itinuring ng Pangasiwaang Marcos na "subversive literature", kaya't ipinadakip ang sinomang matagpuang may kopya. Nakarating sa aking kaalaman ang magkakahiwalay na pagkadakip, dahil diyan, sa tatlong tao – isang dentista sa Marikina; isang seminarista sa San Jose Seminary; at isang negosyanteng taga Sta. Maria, Bulakan.

Noong ako'y muling dinakip at ibinilanggo noong 1978, sumulat ako ng ilang mga tula sa loob ng piitan (Bicutan Rehabilitation Center). . . tulad ng "Mula Sa Aking Seldang Kulungan"; "Hindi Ibon; Hindi Hayop"; "Kasalo sa Dusa at Korona"; at iba pa.

Matapos na ako'y pinakawalan, nagsimula akong sumulat ng kolum sa WE FORUM, noong Hunyo 6, 1979. Prosa ang ginamit ko sa pagsulat, kaya't napahingang pangsamantala ang pagkatha ko ng tula.

Noong 7 Disyembre 1982, biglang sinalakay at isinara ang WE FORUM, at nakabilang na naman ako sa mga ibinilanggo, sa MSU Fort Bonifacio.

Pinakawalan kami, pagkaraan ng 7 araw – nguni't, patuloy kaming nasa "house arrest".

Noong Pebrero 1983, inanyayahan ako ni Joe Burgos, Jr., publisher ng WE FORUM, na muling sumulat ng kolumn sa MALAYA.

Tinanggap ko ang alok; nguni't binago ko ang estilo ng pagsulat. Ang ginamit ko ay tula.

Pinalitan ko ang titulo ng aking kolum. Embes na "KURO-KURO" (sa WE FORUM), ginawa kong "MGA TILAMSIK NG DIWA" (sa MALAYA).

Hanggang noong katapusan ng 1984, higit na sa 1,300 ang mga tulang nasulat ko sa nasabing kolum.

Minarapat kong tipunin sa isang aklat ang mga tulang inaakala kong makapagdudulot sa mambabasa ng mahahalagang mga aral at mensahe tungkol sa Diyos, sa Bayan, pamahalaan, kalayaan, katarungan, kabuhayan (ekonomiya), pagiibigan, moralidad, batas, kabaitan, kasaysayan, at iba pa.

Nawa'y makagiliwan at pakinabangan ninyo ang aking munting alay na ito.

Lungsod ng Quezon
Enero 1985

NILALAMAN

UNANG BAHAGI
MGA MAHABANG TULA

Kabanata 1. – Pangkasaysayan

A. Pasyon at Kamatayan Ng Ating Kalayaan 1 - 57
B. Tumbalik 58 - 85
C. Tumbalik, Blg. 2 86 - 119

Kabanata 2. – Pangrelihyon

Si Kristo Ay Rebelde 120 – 139

Kabanata 3. – Pampulitika

A. Reperendum at Konsyensya 140 – 144
B. 1977 Reperendum:
Diktador Ka Ba Habang Panahon? 145 – 155
C. Lakas Ng Bayan 156 – 160

Kabanata 4. – Pampropesyon

Ako'y Abogado 161 – 164

IKALAWANG BAHAGI
MGA MAIKLI AT KATAMTAMANG TULA

Kabanata 1. – Bayan, Bansa, Wika, Lipunan 167 – 183

1. Ang Punong Kawayan; 2. Ganito Na Lang Ba?; 3. Sakripisyo; 4. Kahit Di Ko Na Makita; 5. Lingkod Ng Bayan; 6. Ang Lakas; 7. Bayaning Huwad; 8. Sigaw Ng Bayan; 9. Ang Bansa; 10. Hindi Sila Ang Bansa;

11. Sasakyang-Dagat "Pilipinas; 12. Galit Na Naiimpit; 13. Mga Anak Na Duwag; 14. Magkusa Tayo; 15. Sukdol Na Ang Poot; 16. Nakapiit Na Kakayahan; 17. Lakas Ng Bayan; 18. Sadyang Nilabo Ang "Succession"; 19. Vox Populi, Vox Dei; 20. May Hanggahan Ang Pasyensya;

21. Huwag Sarhan Ang Lagusan; 22. Sulit Mamatay; 23. Malubhang Karamdaman; 24. Hindi Takot Mamatay; 25. Sariling Wika; 26. Isang Wikang Pambansa; 27. Kuwarta Ng Bayan; 28. Giting Ng Bayan; 29. Puwersa Ng Bayan; 30. Sagipin Ang Bayan;

31. Daig sa Wikang Banyaga; 32. Dahil Sa Ilang Sakim; 33. Paglikas Ng Mga Pinoy; 34. Anti-Amerikanismo?; 35. Bale-wala Kay FM Ang Kabataan;- 36. Binuskang Putakti; 37. Parlamento ng Lansangan; 38. Lakas Ng Opinyon Publika; 39. Martsa Noong Agosto 21; 40. Martsa Ng Bansa;

41. Itanghal Ang Kabataan; 42. Simbahan at Bayan; 43. Bayan Ang Kalaban; 44. Kumplikadong Sakit; 45. Pilipinas, Sawi Kong Bayan;

Kabanata 2. – Relihyon 184 – 210

1. Nasaan Ba Si Bathala?; 2. Alin Ba Ako?; 3. Hindi Pangit Si Satanas; 4. Likha Ni Bathala; 5. Pamana; 6. Himala; 7. Hanggang Walang-Hanggan; 8. Dasal at Asal; 9. Pagtubos Sa Tao; 10. Bathala;

11. Katawang Bilangguan; 12. Alay Ni Kristo; 13. Libingang Dukha; 14. Wala Raw Diyos; 15. Landas ni Kristo; 16. Pag Kapiling Ang Maykapal; 17. Walang Hanggang Buhay; 18. Uod at Paruparo; 19. Sundin Ang Loob Mo; 20. Ang Aking Dalangin;

21. Himala ng Ulap; 22. Ako'y Mananaig; 23. Mahiwagang Tugon Sa Dalangin; 24. Kapos Na Talino; 25. Tatlong Persona; 26. Maling Dalangin; 27. Payo ni Santa Teresa; 28. Walang-hanggang "Ngayon"; 29. Simula ng Walang-hanggan; 30. Ang Balutan at ang Nilalaman;

31. Panalanging Maging Bukas-palad (Salin sa Wikang Pilipino ng panalangin ni San Ignacio Loyola); 32. Mga Hudyat Ng Maykapal; 33. Maliit Nguni't Malaki; 34. Ang Ginintuang Aral; 35. Lisyang Talino Ni Satanas; 36. Krus Kontra Espada; 37. Milagro ng Damo; 38. Pananalig, Panglaban sa Takot; 39. Magdasal Sa Diyos; 40. Sundin Ang Loob mo;

41. Simbahan at Pamahalaan; 42. Kahulugan Ng Pasko; 43. "Misa de Gallo"; 44. Nanaog Ang Diyos; 45. "Sundin Ang Loob Mo"; 46. Kamay Ng Maykapal; 47. Nagmula Sa Wala; 48. Kapiling Ang Diyos; 49. Landas Ng Pananalig; 50. Hiwaga Ng Itlog;

51. Himala!; 52. Walang-hanggang Buhay; 53. Ang Relih'yon; 54. Pag-ibig Kristiyano; 55. Tinig Ng Langit; 56. Sa Abo Nagmula; 57. Nasa Ibaba Si Bathala; 58. Tugon Sa Dalangin; 59. Narito Si Kristo; 60. Yaman Sa Mundo;

61. Lahat Tayo'y "Bagets"; 62. Salita ni Bathala; 63. Pag-ibig sa Diyos; 64. Magpakumbaba Upang Dumakila; 65. Pagibig Ni Kristo; 66. Hindi Malupit Ang Diyos; 67. Biyaya ng Maykapal; 68. Pagmamahal Ni Kristo; 69. Pagtubos Ni Kristo; 70. Di Ka Nag-iisa;

71. Pananalig na Taimtim; 72. Biyaya Ng Diyos; 73. Pakay ng Relih'yon; 74. Isosyo Ang Diyos; 75. Pananalig; 76. Paghukom ng Maykapal; 77. Misyon Ng Obispo; 78. Pagtawag Kay Bathala; 79. Tulong Ng Maykapal; 80. Teolohiyang Kristiyano;

81. Estado at Simbahan; 82. Maykapal at Agham; 83. Tayo'y Bisig ni Bathala; 84. O Diyos, Iniibig Kita (Panalangin ni San Francisco Javier – Salin sa Pilipino); 85. Disenyo Ni Bathala; 86. Adbiyento; 87. Pag-ibig Kristiyano; 88. Diwa Ng Pasko;

Kabanata 3. – Pag-iibigan 211 – 219

1. Rosaryo Ng Pag-ibig; 2. Wagas Na Pag-ibig; 3. Dahil Sa Pag-ibig; 4. Sukatan Ng Pag-ibig; 5. Tamis at Pait Ng Pag-ibig; 6. Lolang-lola; 7. Ang Panibugho; 8. Ako, Pag Wala Ka; 9. Bahay At Tahanan; 10. Lihim na Ganda;

11. Walang Katapusang Pag-ibig; 12. Itayo Ang Nagugupo; 13. Ibigin Ang Kagalit?; 14. Pagbubukas Ng Puso; 15. Mata Ng Pag-ibig; 16. Kahulugan Ng Krus; 17. Matamis Habang Inaasam; 18. Saligan Ng Pakikibaka;

Kabanata 4. – Mga Tulang May Kaugnayan Kay Ninoy Aquino 220 – 242

A. Bago Napatay

1. Balintunang Kapalaran; 2. Pag-uwi ni Ninoy; 3. Kung Hindi Umuwi Si Rizal;

B. Matapos Napatay

4. Pagkamatay Na Tagumpay; 5. Punla Ni Ninoy; 6. Maybahay at Ina Ni Ninoy; 7. Itinanim, Hindi Inilibing; 8. Bayani at Kontrabida; 9. Yumayakap, Humahalik; 10. Hinagpis ng Bayan;

11. Lumuha Ang Langit; 12. Hindi Nag-iisa; 13. Puso Ni Ninoy; 15. "Vox Populi"; 16. Yumayanig Na Ang Trono; 17. "Video Tapes" At Mga Larawan; 18. Testimonyong Pabrikado; 19. Matakot Sa Patay; 20. Pumatay Rin Ba Tayo Kay Ninoy?;

21. Ngiti Ng Bangkay; 22. Nakadalawa!; 23. Pagkamatay Na Nakai-inggit, 24. Salita Ni Kristo; 25. Huwag Kang Papatay; 26. Ang Pinatay at ang Pumatay; 27. Milyun-Milyong Ninoy; 28. 1,199 Mga Sundalong Bantay; 29. Harapin Ang Peligro; 30. Bakit Nasa Harapan?;

31. Kalaban Ng Bayan; 32. Isyu Ng Pagpatay Kay Ninoy; 33. Ang Prisyonero At Ang Pangulo; 34. Si Galman Nga Ba?; 35. Kapiling Ng Diyos; 36. Hindi Si Galman; 37. Sino Ang Nag-utos; 38. Salamat Ba Kay Ginang Imelda?; 39. Hindi Raw Bayani Si Ninoy; 40. Estatuwa Ni Ninoy;

41. Milyun-Milyong Ninoy; 42. Hindi "Ningas Kugon"; 43. Pinigil Ang Ulan; 44. Pag-ibig at Galit; 45. Kusang Nagsilahok; 46. Lalong Dumalo Ang Tao; 47. Paanong Nalaman Ni Galman?; 48. Malakanyang, Kasangkot Ba?; 49. Sino Ang Nag-utos; 50. Iniuna Ang Sa Minorya;

51. Kasiya-siyang Report; 52. Dobleng Asesinato; 53. Mahirap Maniwala; 54. Duda Ng Tao; 55. Pagmamaskara; 56. Hindi Pantay; 57. Mantsa Sa Pangalan; 58. Maling Hakbang; 59. Kuwentuhan Ng Patay; 60. Saan Dinala?;

61. Aquino At Climaco; 62. Sulit Na Sakripisyo; 63. Hinala Ni Climaco; 64. Pagtikis Sa Mga Testigo;

Kabanata 5. – Mga Tulang Sinulat Sa Loob Ng Bilangguan 243 – 251
(Bicutan Rehabilitation Center)

1. Mula Sa Aking Seldang Kulungan; 2. Kabiguan Ni Hudas; 3. Kami'y Nauuhaw; 4. Pagkatapos Ng Osana; 5. Hindi Ibon; Hindi Hayop; 6. Anong Hirap; Anong Sarap; 7. Kasalo Sa Dusa at Korona; 8. Dalawang Pakpak;

Kabanata 6. – Mga Patakaran Sa Buhay 252 – 264

1. Ang Ngayon; 2. Kapangyarihan at Kayamanan; 3. Ang Aking Kagalit; 4. Ang Duwag At Ang Matapang; 5. Huling Paghimlay; 6. Babaing Ambisyosa; 7. Ipaubaya Kay Bathala; 8. Kahapon, Bukas, Ngayon; 9. Ang Kasakiman; 10. Sa Kapuwa;

11. Ligaya at Dusa; 12. Ayokong Ako'y Katakutan; 13. Hayagang Pagpuna; 14. Sukatan Ng Kadakilaan; 15. Ang Aking Patakaran; 16. Buhay At Hanapbuhay; 17. Ayokong Matakot; 18. Ningas Kugon; 19. Sayang Na Bunga; 20. Ayokong Lumuhod;

21. Katawan at Kaluluwa; 22. Disiplina Sa Hangarin; 23. Ligaya'y Nasa Katamtaman; 24. Sipa Sa Tuta; 25. Pagtupad Sa Tungkulin; 26. Katarungan, Hindi Higantihan; 27. Pagluhod, Gamot Sa Katog Ng Tuhod; 28. Sa Aking Katandaan; 29. Bahala Na?; 30. Huwag Sayangin Ang Panahon;

31. Tumayo Tuwing Madapa; 32. Sino Ang Magpapasuko?; 33. Ako – Kahapon At Ngayon; 34. Magpakatatag; 35. Paghanga o Takot?; 36. Ang Sandaling Ito; 37. Sayang Na Oportunidad; 38. Maghirap Upang Guminhawa; 39. Sariling Lakas; 40. Anong Gandang Kamatayan;

41. Bagong Taon – Bagong Ako; 42. Magpatawad; 43. Parusa Sa Sarili; 44. Nasaan Ang Kapayapaan?; 45. Pagtulong Sa Kapuwa; 46. Mahahabag Ako!; 47. Gustuhin Ang Dapat Gawin; 48. Bihag Ng Salapi; 49. Lumaban!!!; 50. Manindigan Kahit Nag-iisa;

51. Landas Ng Buhay; 52. Panindigan Ang Prinsipyo; 53. Nasa Diwa Ang Ligaya; 54. Santong Dasalan Muna; 55. Diwa at Dila; 56. Mamamatay Din Lang. . .; 57. Di Takot Mamatay; 58. Mamudmod Ng Ligaya; 59. Bawal Mamatay;

Kabanata 7. – Mga Salitang Makahulugan 265 – 276

1. Ang Bangkay; 2. Dahon at Usbong; 3. Ang Dapat Hangaan; 4. Saranggola; 5. Buktot Na Tagumpay; 6. Bulaklak Sa Gubat; 7. Mababago Mo Ang Mundo; 8. Space Ship "Daigdig"; 9. Bulag Vs. Duwag; 10. Ang Sandaling Ito;

11. Laman Ng Kalooban; 12. Pagbubukas Ng Landas; 13. Mahalagang Araw; 14. Ang Sakim; 15. Payo Ng Magulang; 16. Tinik Sa Kalooban; 17. Ang Galit; 18. Mabigat Na Magaan; 19. Ang Araw Na Ito; 20. Babaing Marangya;

21. Dingal At Dangal; 22. Maraming Mga Isa; 23. Tulung-tulong Na Mga Balikat; 24. Umugnay Sa Maykapal; 25. Ang Dusa'y Pampatibay; 26. Sayang Na Talino; 27. Kahangahangang Manok; 28. Ang Handog; 29. Patak Sa Dagat; 30. Ningning Ng Araw;

31. Pagbaka Sa Masama; 32. Ang Araw Na Ito; 33. Gabi At Bukang-liwayway; 34. Magbangon Sa Pagkaidlip; 35. Pinakamalaking Kamalian; 36. Mea Culpa!; 37. Kapos Na Ligaya; 38. Tuyong Dahon; 39. Nakabiting Balak; 40. Pananalo sa Karera;

41. Matalino Si Satanas; 42. Ang Pagkakamali; 43. Bagong Dunong; Bagong Tanong; 44. Kababaang Nagiging Kapalaluan; 45. Magsikap At Magtiis; 46. Ngayon At Dito; 47. Pangsamantala; 48. Kay Daming Nagdurusa; 49. Sobrang Ambisyon; 50. Demonyong Mukhang Santo;

51. Palalong Manok; 52. Takot At Galit; 53. Pinunong Nagpayaman; 54. Wastong Paraan; 55. Katuwiran Ng Puso; 56. Dilig Ng Luha At Dugo; 57. Hindi Pulubi Ang Bayan; 58. Pinunong Walang Budhi; 59. Ang Kroni At Ang Hepe; 60. Ang Lahat, May "Ngunit";

61. Pinaka-demonyo; 62. Isang Palaisipan; 63. Sugat Sa Budhi; 64. Kalabang Ayaw Kumilos

Kabanata 8. – Demokrasya, Diktadura 277 – 291

1. Diktador Na Bihag; 2. Balota At Sandata; 3. Tapat Na Halalan; 4. Hindi Demokratiko; 5. Demokrasya Vs. Diktadura; 6. Pagsuko Ang Hindi Pagkibo; 7. Diktadurang Walang Disiplina; 8. Pawalang-bisa Ang "Amendment No. 6"; 9. Sandigan Ng Demokrasya; 10. Lalong Minahal Ang Demokrasya;

11. Tronong Baril at Punglo; 12. Supling Na May Taklob; 13. Plebisitong Sirko; 14. Pambihirang Kapangyarihan; 15. Awtong Walang Preno; 16. Tumbalik Na Ideolohiya; 17. "Emergency Powers" Ng Pangulo; 18. "Check And Balance"; 19. Tunay Na Demokrasya; 20. Ang Bahay Ko Ay Kastilyo;

21. Diktador Na Lubusan; 22. Hudas Sa Demokrasya; 23. Kapuwa Diktadura; 24. Katono Ng Publiko; 25. May "Beachhead" Na; 26. Walang Inisyatiba; 27. Iwasto Ang Gobyerno; 28. Pangtakot Sa Peryodista; 29. Litanya Ng Mga Degrasya; 30. Dakilang Tanikala?;

31. Demokrasya At Disiplina; 32. Matakaw Sa Kuwarta; 33. Palso Ang Piloto; 34. Enmyenda Bilang Anim; 35. Pampalakas Sa Komunista; 36. Imperyalismong Ruso; 37. Bayan Ang Magpasiya; 38. Pang-tax Na Dekreto; 39. Mapanganib Ang "Succession"!; 40. Rusya At Amerika;

41. Demokratikong Pagpili; 42. Balintunang Epekto; 43. "Super-Supersibo";

Kabanata 9. – Militar 292 – 297

1. Sayang Na Kawal; 2. Militar Vs. Sibilyan; 3. Lumaki Ang Ulo Ng Sundalo; 4. Damdamin Ng Kawal; 5. Si Marcos at si Frankenstein; 6. Katapatan Ng Kawal; 7. Dehado Ang Edukasyon; 8. "Tarlac To Tarmac"; 9. Pulis at Sundalo; 10. Sundalo, Oo; Estudyante, No?;

11. Hukbo Muna, Bago Eskuwela?; 12. Nilalangis Ang Kawal; 13. Hukbong Kalaba'y Pilipino; 14. Sangkot Sa Krimen; 15. Mga Bantay Sa Palasyo; 18. Alipin Ng Sundalo; 19. Protektor, Naging Opresor; 20. Militarisasyon;

21. Ramos at Ver; 22. Hindi Panalo Ang Hukbo; 23. Armas Vs. Batas;

Kabanata 10. – Kabayanihan, Kagitingan, Pakikibaka 298 - 310

1. Ang Nais Mo at Hangad Ko; 2. Ang Matapang; 3. Kahit Nag-iisa; 4. Talaan Ng Dakila; 5. Hindi Bayani; 6. Nainggit Sa Nakapiit; 7. Mga Bayaning Nasa Bilangguan; 8. Pag-aalay Ng Buhay; 9. Takot Masangkot; 10. Tumindig at Makibaka;

11. Magsindi Ng Ilawan; 12. Umimik Laban Sa Lupit; 13. Isinuko Ang Laya; 14. Masaklap Na Pamana; 15. Nasindak Ang Hukbo; 16. Pagkampi Sa Demonyo; 17. Manindigan Sa Kabutihan; 18. Mga Bagong Lingkod Ng Bayan; 19. Matakot Sa Pagkatakot; 20. Nanguna, Kahit Nag-iisa;

21. Dahil Sa Takot, Lalong Natakot; Pakikibakang Walang Katapusan; 23. Maramot Na Interes Personal; 24. Sumalunga Sa Agos; 25. Tiisin Ang Inip; 26. Tiisin Ang Alon at Hangin; 27. Tunay Na Kabayanihan; 28. Mamimintas; 29. Sulit O Sayang?; 30. Dakilang Tao;

31. Walang Katapusan; 32. Sulit Mamatay; 33. Halukipkip; 34. Kinabukasan Ng Kabataan; 35. Huwag Masyadong Mag-apura; 36. "Parlamento Ng Lansangan"; 37. Kapit Sa Lubid; 38. Rizal at Bonifacio; 39. Alipin Ng Dahas; 40. Peligro at Sakripisyo;

41. Maghawan Ng Landas; 42. Panawagan Ng Kardenal; 43. "Wala Akong Paki"; 44. Gising-na-gising Na!; 45. Dugo Ng Martir;

Kabanata 11. – Kalayaan, Karapatan 311 – 318

1. Sawing Nilalang; 2. Sanhi Ng Pagkaalipin; 3. Ang Bihag; 4. Pangamba Ni Rizal; 5. Kinitil Ang Laya; 6. Katumbas Ng Laya?; 7. Huwag Magsakristan; 8. Paghimok Vs. Pagpikot; 9. Magsalita, Huwag Umalipusta; 10. Pagtabing Sa Pahayagan;

11. Kontroladong Balita; 12. Mas Malaya Kay Marcos; 13. Hindi Malaya; 14. Malayang Diwa; 15. Naagaw Na Laya; 16. Karapatan, Hindi Pabuya; 17. Prontera Ng Kalayaan; 18. Ibinawal Ang Welga; 19. Tapang at Kalayaan; 20. Isang Tao Vs. Sangbayanan;

21. Naka-"Fatigue" Si FM; 22. Karapatan, Hindi "Tolerance"; 23. Lumalayang Media; 24. Maralitang Bansa; 25. Gawaing Mapeligro; 26. Mamang Pulis, Bakit? 27. "Political Detainees"; 28. Karapatan Ng Tao;

Kabanata 12. – Katotohanan, Katapatan, Pagtitiwala 319 – 333

1. Kalahating Katotohanan; 2. Kasalanan Ba?; 3. Dominadong Mass Media; 5. Salita Vs. Gawa; 6. Papilit Na Palakpak; 7. Credibility Gap; 8. Tiwalang Nawasak; 9. Kasalanan Ang Katapatan; 10. Pagtatapat Na Nagpapahamak;

11. Kamanyang Ng Mga Sakristan; 12. Hindi Mapaniwalaan; 13. Panlaban Sa Kabulaanan; 14. Tinatakot Ang Pumipintas; 15. Kailangan:

"Medical Bulletin"; 16. Koponang Hindi Ating Tunay; 17. Nasirang Tiwala; 18. Pinunong Nagsisinungaling; 19. Administrasyong Bulaan; 20. Salita Kontra Gawa;

21. Masama Daw Ang Mayaman; 22. Ibunyag Ang Katotohanan; 23. Mahirap Ba Si Marcos?; 24. Kaalam Ba Ang Malakanyang?; 25. Sino Ang May Sala?; 26. Wala Nang Tiwala Ang Bayan; 27. Credibility Gap; 28. Ang "Foreign Media"; 29. Pangasiwaang Walang Katapatan; 30. Baha, Lalong Lumubha;

31. "Palabas" Sa Bigas; 32. Itigil Ang Drama; 33. Mga Kondisyon Ng IMF?; 34. "Komunista" Daw; 35. "Palabas" Na Naman; 36. Sinungaling Na Pangulo; 37. Wala Nang Tiwala Ang Bayan; 38. Tiwala Sa Pinuno; 39 Kuwentong Pang-wonder Woman; 40. Inuulol Ang Tao; 41. Kumpyansa Sa Korte Suprema; 42. Credibility Gap; 43. Larawang Panlinlang; 44. Balitang Malakanyang

Kabanata 13. – Karangalan, Kadakilaan 334 – 336

1. Papuri Ng "Tuta"; 2. Tumitiwalag Na!; 3. Ang Diyos At Diyus-Diyosan; 4. Pamunasan Ng Malakanyang; 5. Murang "Paninda" Ang Pinoy; 6. Lura Sa Libingan?; 7. Insulto Sa Pilipino; 8. Nagmamakaawa!; 9. Marangal Na Pagkabilanggo;

Kabanata 14. – Kabutihan, Disiplina, Hinahon 337 – 345

1. Ayoko! Gusto Ko!; 2. Anong Tibay; Anong Dupok; 3. Para Sa Iba; 4. Kakampi Ng Maykapal; 5. Dalawang-mukha; 6. Pagpapatawad; 7. Sanhi Ng Ngiti; 8. Tagumpay Sa Kalbaryo; 9. Tama Kontra Masama; 10. Takot Sa Liwanag;

11. Kalabang Tuso; 12. Nanalo Kahi't Natalo; 13. Tapatan, Huwag Lansihan; 14. Dikit Ng Pagkit; 15. Nabola Ba Ang Bayan?; 16. Ebidensya Ng Kabutihan; 17. Nanghihimasok Ang Kristiyano; 18. "Quintessential Filipino"; 19. May Sala Rin Si Adan; 20. Wastong Ehemplo;

21. Mea Culpa!; 22. Paglakad Na Marahan; 23. "Sariling Sikwat"; 24. Kumampi Sa Demonyo; 25. Umatras, Imbes Na Umunlad; 26. Debaluwasyon A La Makoy; 27. Umpisahan Sa Malakanyang; 28. Hindi Kasama Sa Hirap; 29. Dumi Sa Sariling Mata; 30. Nakapangangamba; 31. Lahat Ay Talo; 32. Payo Sa Lapian; 33. Mabuting Kalooban; 34. Kapayapaan;

Kabanata 15. – Pagkakaisa 346 – 350

1. Tinig Ng Bayan; 2. Putakti Vs. Higante; 3. Mga Bagong Kawal; 4. Magkakaiba Nguni't Magkaisa; 5. Layon Ng Pagkakaisa; 6. Sumama Sa Matapang; 7. Magkaiba Nguni't Magkaisa; 8. Rekonsilyasyon; 9. Huwag Maglaban-laban; 10. Magkapareho Ng Hantungan;

11. Mga Kapatid Ko; 12. Magkaisa Tayo; 13. Pundasyon Ng Demokrasya; 14. Taktikang Maka-demonyo; 15. Pagkakaisa Sa Tapang; 16.. Hatiin O Bigkisin?; 17. Pagkakaisa;

Kabanata 16. – Kabuhayan (Ekonomiya) 351 – 372

1. Kumpetensya Ng Gobyerno; 2. Biglang Debaluwasyon; 3. Utang Na Pambayad-Utang; 4. Nilustay Ang Kuwarta Ng Bayan; 5. Iilan Ang Nagpapasasa; 6. Paghihikahos; 7. Sisihin Ang Mga Kroni; 8. Sayang Na Paglikas; 9. Nabaon Sa Utang; 10. Alipin Ng Inuutangan;

11. Pagkalong Sa Mga Kroni; 12. Palasyo Sa Tagaytay; 13. Nabisto Ang Panglilinlang; 14. Mga Proyektong Pasikat; 15. Kroniismo-Kamimismo; 16. Gastos Na Walang-Taros; 17. Ipatitiris Ang Pilipino; 18. Pangungu-

tang Na Kataksilan; 19. Mga Bagong "Oligarch"; 20. Hawak Tayo Ng Banyaga;

21. Kulelat Ang Pilipinas; 22. Paanong Babayaran?; 23. Utang Na Pambayad-Utang; 24. Pautang Muli; 25. Magastos Na "Fashion Show"; 26. Katayuang Kahapis-hapis; 27. Naging 60-Patong Ang Utang; 28. Kulelat Sa ASEAN; 29. Reseta; Ipil-ipil; 30. Mistulang Nasa Kumunoy;

31. Lumilisan Sa Bansa; 32. Dagdag Na Tax; 33. Pagbaha Ng Kuwarta; 34. Mistulang Nadukutan; 35. Gobyerno Vs. Negosyo Pribado; 36. Sala Sa Lamig; Sala Sa Init; 37. "Ferdie Marcos" Money; 38. Bumabagsak Na Piso; 39. Unano Vs. Higante; 40. Maling Programa Sa Ekonomiya;

41. Bulagsak Na Paglustay; Bakit Ngayon Lamang?; 43. Importadong Abono; 44. Utang, Lunas Sa Utang? 45. "Reescheduling" Ng Utang; 46. Monopolyo, Hadlang Sa Progreso; 47. Kronismo, Balakid Sa Progreso; 48. Tipak Ng Mga Kroni; 49. Sobrang "Liquidity"; 50. Kumplikadong Sakit Ng Bayan;

51. Peligro Sa Ating Salapi; 52. Presyo Vs. Suweldo; 53. Sobrang Utang; Lisyang Paggasta; 54. Pinay, Atsay; 55. Imprenta Ng Kuwarta; 56. Yaman Sa Kroni; Sa Bayan Ang Lugi; 57. Tipid Embes Na Buwis; 58. Mga Haring Kroni; 59. "Crony Capitalism"; 60. P2-Bilyon Inutang Ni Disini;

61. Sanhi Ng "Inflation"; 62. Nangingibang Bayan; 63. Mas Lumaki Ang Gastos; 64. Huwag Lustayin; 65. Nabawasan Ang GNP; 66. Paunang Pagbabayad; 67. Sobrang Interes; 68. Kahulihulihan Tayo; 69. Paggastang Bulagsak; 70. Utang Ng Nasyon; 71. 5-Star Hotels; 72. Reporma Sa Lupa; 73. Kulelat Sa Ani; 74. Planta Nuklear; 75. Buong Bayan Ang Nagpapasan;

Kabanata 17. – Pulitika, Halalan, Balota 373 – 384

1. Agrabyado Ang Oposisyon; 2. Command Responsibility; 3. Pusang Nabanlian; 4. Laban-1978; 5. Lumaban Sa Halalan; 6. Iwasan Ang Giyera Sibil; 7. Pandaraya Sa Halalan; 8. Iboto Ang Kursunada; 9. Panalong Walang Ligaya; 10. Pangaral Ni Marcos;

11. Kinakasangkapan Ang Barangay; 12. Gastos Sa Kampanya; 13. Demokuwarta; 14. Sobra!!!; 15. Kuwartang Ninakaw Sa Bayan; 16. Sagrado Ang Boto; 17. Hatol Ng Halalan; 18. Ayaw Na Kay Marcos; 19. Taos-Pusong Pagbati; 20. Bayan Versus Gobernadora;

21. Bisa Ng Balota; 22. Bakit Di Ako Nagkandidato?; 23. Daya Noong 1978; 24. Bintang Na Hindi Totoo; 25. Isang Sanhi Ng Debalwasyon: 26. Nanakot At Nangdaya; 27. Tungkulin Ng Minorya; 28. Lakas Ng Minorya; 29. Malakas Pag Nag-iisa; 30. Inkonsistensya Ni Marcos;

Kabanata 18. – Kapangyarihan 385 – 393

1. Papuring Bulaan; 2. Kapangyarihang Hindi Bibitiwan; 3. Kapit Sa Kapangyarihan; 4. Pagabuso Sa Kapangyarihan; 5. Lisyang Paraan; 6. Bihag Ng Kapangyarihan; 7. Labis Na Kapangyarihan; 8. Hindi Marendahang Maybahay; 9. Dinastiya at Nepotismo; 10. Hindi Sagabal Ang "Privilege Hour";

11. Sino Ang May Sala?; 12. Virata, Napakasangkapan?; 13. Pinunong Gahaman; 14. Pinunong Nagpayaman; 15. Mga Kasabwat Ng Hepe; 16. Lansagin Ang Diktadura; 17. Marcos O Diyos?; 18. Sino Ang May Sala? 19. Baog Na Inahin; 20. Primer Ministro, Panunasan; 21. Reyna Ng Metro Manila; 22. Paghamak Sa Batasan; 23. Komisyong Hindi Nagseseseyon; 24. Magulong "Succession";

Kabanata 19. – Pamahalaan 394 – 404

1. Balota, Hindi Bala; 2. Ang Talino; 3. Kapangyarihan at Pananagutan; 4. Hindi Salita Kundi Halimbawa; 5. Tagapayo, Hindi Taga-Oo; 6. Government Of Marcos; 7. Suriin Ang Ginang; 8. Pasumpung-sumpong Na Pagpapatupad; 9. Pakay Ng Pamahalaan; 10. Wala Nang Tiwala;

11. Mga Opisyal Na Kriminal; 12. Pangalawang-Pangulo; 13. "Tutalitarian"; 14. Command Responsibility; 15. Alisin Ang "Amendment Six"; 16. Palitan Ang Piloto; 17. Bakit Tayo Nalampasan; 18. Dinastiya at Primera Dama; 19. Gobyerno Ng Bayan; 20. Nasirang "Credibility";

21. Malubha Ang Sakit; 22. Ehemplo Ng Pangulo; 23. Palitan Ang Doktor; 24. Walang Programang Pangmatagalan; 25. Iniba Lang Ang Balutan; 26. Rendahan Ang Kinatawan; 27. Pulos May Anay; 28. "Reyna" Ng

Metro-Manila; 29. Walang Tiwala Sa Piloto; 30. Busalang Pambansa?; 31. Ayaw Mag-Mea-Culpa; 32. Gobyernong "Parlamentaryo"?; 33. "Good Housekeeping";

Kabanata 20. – Katarungan, Batas 405 – 417

1. Tagisan Ng Katuwiran; 2. Lingkod Ng Diyos; 3. Pinunong Manglulupig; 4. Paghukom Ng Kasaysayan; 5. Insulto Sa Talino; 6. Ang PCO!; 7. Labanan Ang Tukso; 8. Pang-aapi at Higanti; 9. Kasal Sa Sarrat; 10. Hindi Luha Kundi Tuwa;

11. Kakampi Ni Bathala; 12. Huwag Kainipan Ang Diyos; 13. Liham Sa Pangulo; 14. Kayamanang Nakaw; 15. Kamote at Dyamante; 16. Maluhong Taga-Malakanyang; 17. Gantingpala Sa Kawanggawa; 18. Inip Na Si Climaco; 19. Ehemplo Ng Guro; 20. Luho Sa Palasyo;

21. Gobyernong Tumbalik; 22. "Tilapya" at "Buwaya"; 23. Walang "Immunity"; 24. Taktikang Hindi Matino; 25. Bayang Api; 26. Samasama Sana Sa Pagpasan; 27. Huwag Pigain Ang Maralita; 28. Lumabag Sa Konstitusyon; 29. Lisyang Puna Ni Mendoza; 30. Target: Maliliit;

31. Magbago Kaya Si Tolentino?; 32. Sa Batasan; Sa Liwasan; 33. Tagibang Na Katarungan; 34. Tumbalik Na "Land Reform"; 35. Dahil Sa Ambisyon; 36. Pinunong Nagpapasarap; 37. Pinunong Katuwang; 38. Nakukuba Ang Bayan; 39. Panghihimasok?; 40. Kabayo Vs. Tao; 41. Maliliit Na Ayungin Lang; 42. Mga Dekretong Sekreto; 43. Ipabibitay Ba?

Kabanata 21. – Moralidad 418 – 421

1. Makasalanang Udyok Ng Katawan; 2. Maling Pagpakumbaba; 3. Dumakila Sa Luha ng Kapuwa; 4. Pagkabigong Higit Sa Tagumpay; 7. Paggawa Ng Masama; 8. Tama Kontra Lisya; 9. Masamang Ehemplo; 10. Masama Kontra Masama?; 11. Pagyaman Sa Lisyang Paraan; 12. Pinunong Pasimuno; 13. Sugal Para sa Pag-aaral; 14. "Secret Marshalls"; 15. Mga Ministrong Nagpayaman;

Kabanata 22. – Kasaysayan 422 – 430

1. "Filibustero" at "Subersibo"; 2. Dahong Maitim Sa Kasaysayan; 3. "Laban"; 4. Kalabang Naging Kakampi; 5. Gabundok Na Busto; 6. Dilubyo, Pag Wala Na Ako!; 7. Ikaw Ang May Sala!; 8. Mga Pangakong Napako; 9. "Honor The Centavo"; 10. Hindi Dumakila; Napangayaya;

11. "Bayan Ko"; 12. Huwag Magdiwang; 13. Basurahan Ng Kasaysayan; 14. Haring May Hangad Sa Yaman; 15. Sarili Sa Ibabaw Ng Bayan; 16. Huwag Lukuhin Ang Bayan; 17. Nabisto Ang Hakot; 18. Mensahe Ng

Poot; 19. "Prophets of Doom" Nga Ba Kami?; 20. Pinsalang Pang-matagalan;

21. Kabalbalan Sa "Textbook"; 22. Ilang Henerasyon?; 23. Lilinisin Daw Ang Estero; 24. Lalong Napanot Ang Gubat; 25. Pagbaha, Lalong Lumub-ha; 26. Bagyo at Lindol Sa Ilocos; 27. Tagilid Na Ang Barko; 28. Set-yembre 11-Erupsyon Ng Mayon; 29. Huwag Mangbihag;

Kabanata 23. – Mga Kapintasan Ng Pangasiwaang Marcos 431-450

1. Ang Parada; 2. Salamat Kay Marcos; 3. Magarang Babae; 4. Sobrang Propaganda; 5. Sinungaling; 6. Kaunting Karunungan; 7. Marahas Pero Kunsintidor; 8. Moralidad At Damdamin; 9. Talino At Konsyensya; 10. Dangal Ng Pilipina;

11. Salamat Po, Manong!; 12. Ka-Ka-Ka Aksaya; 13. Mga Pamunusan; 14. Magastos Na Pasikat; 15. Rangya Sa Harap Ng Dalita; 16. Pakasal Na Magastos; 17. Pinunong Nagpayaman; 18. Aliping Buluntaryo?; 19. Abuso At Protesta; 20. Insulto Sa Lahing Pilipino;

21. Para Ano?; 22. Ilan Vs. Bayan; 23. Pinunong Kapos Sa Prinsipyo; 24. Gastos Habang Bansa'y Hikahos; 25. Peligrosong "Ismo"; 26. Iba't Ibang "Gap"; 27. Lindol Sa Sarrat; 28. Anak Ng "Tuta"; 29. Paglustay Ng Dolyar; 30. Bawal Ang "Malaya";

31. Maling Paniniwala; 32. Mga Tuta Muna; 33. Maling Lunas; 34. Tanong Ng mga Guro; 35. Mga Kroni at Kamaganak; 36. Insulto Sa Bayan; 37. Saan Nanggaling Ang Yaman; 38. Ang Pusali Ay Pusali; 39. Dagok Ng Kababayan; 40. "Palace in the Sky";

41. Pakulo Ng Madama; 42. "Equity" Sa Mga Kroni; 43. Monumento Sa Agoo; 44. Hindi Bayan Ang Nakinabang; 45. Mga Mansyon Sa Ibang Bansa; 46. Katulong Ng Komunista; 47. Una Ang Sarili; 48. Tama Si Bosworth; 49. "Guarantee" Para Sa Kroni; 50. Tipak Ni Disini?;

51. Mga Dambuhalang "Casino"; 52. Nakipagkasal Sa Morocco; 53. Tulungan Ang Paaralan; 54. Sino Ang Dapat Sisihin?; 55. Lisyang "Aritmetika";

Kabanata 24. – "Accomplishments" ni Marcos? 451 – 458

"Accomplishments" Bilang "1" hanggang Bilang "29"

Kabanata 25. – Mga Tulang Parangal 459 – 474

1. "Sandaang Plaridel" (Marcelo H. del Pilar); 2. Ama Namin, Bakit? (Fr. Horacio de la Costa, S.J.); 3. Cesar Climaco; 4. Ernesto R. Rondon; 5. Ang giting Ni Celing (Gng. Cecilia Muñoz Palma); 6. Lalaking Pambihira (Senador Lorenzo M. Tañada); 7. Liwanag Sa Dilim (Carlos Fernandez); 8. Ernesto Cionelo